

Всесвітнє наукове ноосферно-онтологічне товариство
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
ГО «Фонд розвитку науки та освіти «ІНТЕЛЕКТ»

World Scientific Noosphere-Ontological Society
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Public organization «Foundation of Science and Education «INTELLECT»

ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ МОЛОДІ В XXI СТОЛІТТІ

*Міжнародний періодичний збірник наукових праць
за загальною редакцією
проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Штефан Л. А.*

Випуск 3

SPIRITUAL AND INTELLECTUAL UPBRINGING AND TEACHING OF YOUTH IN THE XXI CENTURY

*International Periodical Collection of Scientific Papers
edited by prof. V. P. Babych, prof. L. S. Rybalko, prof. L. A. Stephan*

Issue 3

Харків – 2021
Kharkiv – 2021

Зеленська Л. Д. Феноменологія поняття «Педагогічне супервізорство».....	327
Коровіна Я. С. Формування соціального інтелекту у школярів початкової школи	331
Кваша А. С. Превенція булінгу в умовах створення безпечного освітнього середовища.....	334
Васильєва С. О., Агаркова Н. О. Формування соціальної позиції студентів в освітньому середовищі закладу вищої освіти	337
Зарудна І. А. Розвиток соціальних компетентностей студентів вищої освіти у Великобританії.....	341
Шумський О. Л. Соціокультурний компонент іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти.....	344
Трубавіна І. М. Теорії визначення й оцінки потреб і проблем користувачів послуг військово-соціальної роботи як дієвої служби допомоги людям	348
Рябовол Л. Т. Місце і роль навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» у підготовці магістра правоохоронної діяльності.....	352
РОЗДІЛ 3. ІСТОРИЧНІ ТА ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ	
357	
Ялліна В. Л. Деякі питання духовно-інтелектуального виховання дітей у вітчизняній педагогічній спадщині на початку ХХ століття	358
Єрмак Ю. І., Бунчук О. В. Діяльність українського вільного університету 1921-1945 рр.	363
Лупаренко С. Є. Питання дитинства і розвитку дитини у вітчизняних наукових дослідженнях (1990-ті рр.)	367
Тарарак Н. Г. Форми та методи заохочення керівників закладів дошкільної освіти до професійного зростання.....	370
Танько Т. П. Питання мотивації кадрів дошкільної освіти (історико-педагогічний аспект).....	375
Боярська-Хоменко А. В., Кузнецова О. Ю., Штефан Л. А. Основні напрями діяльності шкільних соціально-педагогічних служб України (початок ХХ століття)	380
Тарарак О. В., Тарарак М. Ю. Особливості організації просвіти батьків у провідних країнах світу.....	385
Чихаріна К. І. Особливості освітнього процесу в Сингапурі	390
Таяновський В. О. Генеза університетської автономії й академічної свободи.....	393
Бужин О. В. Вальдорфська школа – світ праці	398
Жерновникова О. А., Чень Цзін. Розвиток патріотизму в дітей у КНР	401

ВАЛЬДОРФСЬКА ШКОЛА — СВІТ ПРАЦІ

Бужин О. В.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

Розглянуто роль і особливості трудового навчання у вальдорфській школі та значущість уроків праці протягом 12-річного навчання. З'ясовано важливість уроків праці у формуванні гармонійно розвиненої особистості, розвитку інтелектуальної, емоційно-почуттєвої та вольової сфер.

Ключові слова: вальдорфська школа, трудове навчання, розвиток особистості.

The role and features of labor training in the Waldorf school and the importance of labor lessons during 12-year training are considered. The importance of labor lessons in the formation of a harmoniously developed personality, the development of intellectual, emotional and volitional spheres is clarified.

Key words: Waldorf school, labor training, personality development

Одним із пріоритетних завдань сучасної школи є всебічний розвиток особистості, її мислення, емоційно-почуттєвої та вольової сфер. Для розв'язання цих завдань важливим є залучення кращого світового досвіду, зокрема досвіду вальдорфської школи.

Із перших років існування вальдорфської школи винятково важливе місце для гармонійного розвитку дитини відводилося практичній діяльності, адже першочерговим завданням уроків ручної праці є розвиток тонкої моторики рук, що стимулює розвиток основних пізнавальних процесів (мислення, уваги, мовлення); набуття вмінь і навичок у різних галузях людської діяльності; розвиток емоційно-вольової сфери.

Тому заняття рукоділлям та ремеслами впродовж усього 12-річного процесу вальдорфської освіти мають таку же значущість, як і вивчення академічних дисциплін.

Уроки рукоділля розпочинаються з роботи з м'яким матеріалом: діти вчаться в'язати, шити, валяти вовну. Варто зазначити, що у вальдорфській школі всі види діяльності виконують як дівчата, так і хлопчики.

Уже з першого класу діти вчать в'язати спицями невеликі речі (маленькі ляльки і тварини, кухонні прихватки), у другому класі набувають навичок в'язання гачком (учні виготовляють серветки, сіткі-мішечки для взуття і м'ячів тощо). У четвертому класі учні вчать вишивати хрестиком і шити вручну прості речі, наприклад, подушечки для голок, гаманці для приладдя з рукоділля. [2, с. 171]. Пізніше, у шостому класі, діти шиють ляльок та одяг для них, у сьомому класі — власний одяг (сорочки, брюки), а вже у восьмому класі набувають навичок шиття на швейній машинці [2, с. 458]. Учні старших класів займаються прядінням і ткацтвом: за власними ескізами виготовляють подушки, ковдри, килими. Окрім того, відповідно до фізичного розвитку дітей (відбувається зміцнення внутрішньої стійкості та сили) вони займаються лозоплетінням — плетуть корзини, гамаки, виготовляють капелюхи.

Особливе місце в трудовому навчанні посідає напрямок «Ремесло». Починаючи з 3 класу, під час вивчення епохи «Давні ремесла» з предмету «Навколишній світ. Природознавство», учні знайомляться з традиційними народними ремеслами, знаряддями праці, різноманітними виробничими процесами (вирощування хліба, будівництво) [1, с. 238].

У середній школі, коли повністю закінчується формування зап'ястних кісток, діти починають працювати з твердим матеріалом — деревом. Учні знайомляться з різними видами інструментів, виконують деякі столярні роботи, наприклад, пиляння, доблення, стругання, обпилювання деревини рашпілем або напилком, зачищення наждачним папером. Опановуючи технології роботи з деревиною школярі виготовляють різноманітні вироби: рамку для картини, підноси для хліба або фруктів, рухомі іграшки, невеликі меблі тощо [1, с. 239].

У старшій школі, починаючи з дев'ятого класу, діти починають працювати з металами: спочатку з міддю, а потім із залізом. На перших етапах учні знайомляться з матеріалом і його властивостями, з інструментами, а потім вчать робити розмітку виробу, вирізати деталі слюсарними ножицями, вибивати заглиблення, вирівнювати поверхні, паяти вироби, зачищувати місця з'єднання деталей виробу. Під час роботи з металами старшокласники виготовляють браслети, кулони, чаші, підсвічники, підставки для книг, лампади.

Кожна школа має свої майстерні — столярні, слюсарні, де учні старших класів виготовляють меблі для школи, сходові прольоти тощо. Ті види діяльності, які учні не можуть досягнути в шкільних майстернях, вони вивчають на підприємствах, на яких опановують сучасні промислові та аграрні технології [1, с. 239].

З огляду на це, можна відзначити важливість уроків праці у формуванні гармонійно розвиненої особистості. Такі заняття дають учням теоретичні та практичні знання про роботу з різними матеріалами, розвивають мислення, формують трудові навички, необхідні для життя, позитивне ставлення до праці, рішучість, самостійність, уміння доводити справу до кінця.

Список використаних джерел:

1. Ионова Е. Н. Вальдорфская педагогика : теоретико-методологические аспекты. Харьков : Бизнес Информ, 1997. 300 с.
2. Програми для вальдорфських шкіл України: 1-9 кл. / МОН України, департамент заг. серед. та дошк. освіти, Ін-т інновац. технологій та змісту освіти, Міжнародна асоціація вальдорфської педагогіки у Центральній та Східній Європі, Асоціація вальдорфських ініціатив України. Київ : Генеза, 20209. 512 с.